

ועשו להם ציצית: פסקי רביה"ק מרן זצוק"ל בהלכות ציצית

בהנ"ל לעשות סימן

ש. אם צריך להקנות את הציצית לכל קטן שהבגד יהא שלו לקיים כסותך, האם צריך לעשות סימן איזה בגד שייך לכל ילד כדי שלא יחליפו הבגדים זה עם זה ואין כח לקטן להשאיל בגדים לאחרים, וכך כל אחד יקח את הציצית שלו לבד.
ת. ראוי.

לייחד בגד לכל אחד

ש. עד כמה שצריך לדאוג שיהא כסותך בציצית גם אצל ילדים, האם מועיל שאבא יקנה את הבגד לכל בניו בשותפות, וכל אחד יוכל להשתמש בבגד עם ברכה בלי לייחד לכל ילד בגד מיוחד רק לו שלא ישתמש בזה אחר.
ת. לכל אחד בגד.

ער בזמן שאפשר ללבוש ציצית

ש. אדם שהתעורר לאחר זמן טלית קטן של שחרית כדי לטפל בבנו וכדומה, ובדעתו לחזור לישון עד שמתפלל יותר מאוחר במנין קבוע, האם יש ענין ליטול ידיו כדין נטילת ידים שחרית וללבוש את הטלית קטן כדי להיות לבוש כבר בציצית, או עד כמה שחוזר לישון אין ענין להחמיר ללבוש טלית קטן. ואם יש ענין להלביש ציצית, האם יברך עליה או ימתין לתפילה ויפטור בברכה שמברך על הטלית גדול.
ת. ראוי ליטול ידיו אבל אין צריך ללבוש ציצית.

לתת את הטלית לברך ברכת כהנים

ש. אדם שלובש טלית בתפלה, בפשטות בכל רגע מקיים מצוה. האם צריך ליתן את טליתו לכהן בחור שאין לו טלית על מנת שיוכל לעלות לישא כפיו לברך ברכת כהנים, או עד כמה שאני מקיים מצוה בכל רגע עם הטלית, אינני מחויב להפסיד מצוות כדי לקיים מצות חסד בנתינת הטלית.
ת. אינו חייב אבל ראוי.

לתת את הטלית לבחור שעולה

ש. כמו כן כיצד הדין באופן שבחור מבקש טלית על מנת לעלות לתורה, האם צריך ליתן לו, או שאני מפסיד מצוות ואין צריך ליתן לו.
ת. כנ"ל.

להוציא את הציציות

ש. בחור ספרדי שנוהג בביתו להכניס הציציות בתוך המכנסיים, האם כשלומד בישיבה ליטאית יצטרך להוציא הציציות החוצה.
ת. ראוי.

תחפושת ד' כנפות

ש. תחפושת של פורים שיש בה ארבע כנפות והיא כבגד, האם צריך להטיל בה ציצית, או שאין זה בגד לשם בגד כי אם תחפושת, לא צריך להטיל בה ציצית.
ת. יזהר. [עזרת אליעזר]

ניגוב משקפים בבגד הטלית קטן

שאלתי למו"ר זצוק"ל דראיתי אנשים המנגבים את המשקפיים בבגד הטלית קטן אם הדבר מותר ואמר לי "בטלית קטן אפשר, בטלית גדול לא".

שינה עם טלית קטן בלילה

שאלתי למו"ר זצוק"ל אם יש לישן בטלית קטן בלילה ואמר לי **דמצד הדין אינו צריך, רק עפי' האריז"ל**. ושאלתי להגרא"ש קניבסקי שליט"א אם אביו מו"ר זצוק"ל היה ישן עם טלית קטן בלילה וכתב לי **וז"ל בשנים קדומות לא ישן עם ט"ק (כך הורה לו החזו"א זצוק"ל)**, עכ"ל.

כניסה לביה"ק עם טלית ובה עטרה מכסף

ש. הנה דין הוא שאסור להכנס לבית החיים בטלית גדול זולת אם מכניס הציציות (עיי' שו"ע או"ח סי' כ"ג ס"א), ונסתפקתי אם איכא לו עטרה מכסף וכיו"ב אי שרי להכנס עמה לביה"ח דלכאוי' עטרה זו משום זה אלי ואנוהו והוי לועג לרש.
תשובה: מותר. [פתחי חיים]

ללבוש גופיה בציצית

שאלה. אולי עדיף ללבוש מה שייצרו היום גופיה בציצית [דהיינו בגד הצמוד לגוף שקולט הזיעה] שיש בו ד' כנפות וציצית, שבה בוודאי נהנין מלבישתו אף לולי המצווה.

תשובה. אין ללבוש הציצית סמוך לגוף דהוי ביזוי מצוה כמש"כ בפ"י למסכת ציצית ה"ה בביאור ארגמן בד"ה אפיקורסין. [שמחת מרדכי]

חלק בלשון נסתר וחלק בלשון נוכח

ש. מדוע בפרשת ציצית נזכר חלק מהפסוקים בלשון נסתר "ועשו להם", "ונתנו", ואח"כ מדבר בלשון נוכח "והיה לכם", "וראיתם", "וזכרתם".
ת. בתחילה המצוה שצריך לעשות, ואח"כ מה הכוונה בה.

מדוע פעמיים זכירה

ש. בפרשת ציצית כתוב (במדבר טו' לט') "והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ד' ועשיתם אתם". אי"כ מה חוזרים לומר בהמשך "למען תזכרו ועשיתם וגו'", הרי זה כפילות.
ת. לקיים שתי מצות.

לילה לאו זמן ראייה

ש. מצות ציצית היא להזכיר לבני אדם מצוות הש"י, מדוע אי"כ חייבים בציצית רק ביום ולא בלילה.
ת. וראיתם וזכרתם ולילה לאו זמן ראי'.

מצוה בראיית הציצית.

ש. בפרשת ק"ש כתוב "וראיתם אתו וגו'". האם בכל פעם שרואים את הציציות מקיימים בזה מצות וראיתם. והאם דוקא כשמכוין בראייה לשם מצוה.
ת. תפוס לשון אחרון.

בהנ"ל האם דוקא בציצית שלו

ש. אם יש מצוה לראות את הציציות, האם זה דוקא את הציציות של עצמו, או גם ברואה ציציות של אחרים.
ת. שלו.

למה לא נתיב לבכם

ש. בפרשת ציצית כתוב "ולא תתורו אחרי לבבכם". מדוע כתוב אחרי לבבכם ולא כתוב אחרי לבכם שגם זה משמעו לשון רבים.
ת. בכל הלבבות עשה עבירות.

ע"י זכירת וקיום המצוות עושים עצמכם

ש. מצינו שחז"ל דורשים שכתוב "ועשיתם אתם" חסר, שהכוונה שע"י קיום המצוות בזה אתם עושים עצמכם. האם גם בפרשת ציצית נוכל לפרש כך את הפסוק "למען תזכרו ועשיתם אתם", שגם כאן נאמר "אתם" חסר, ונדרוש שע"י זכירת וקיום המצוות אתם עושים עצמכם.
ת. יתכן.

לברך כל עוד עטוף בציצית

ש. מי שהתעטף בטלית ושכח לברך, האם יכול לברך כל עוד שהוא עטוף בציצית כמו שהמשנה ברורה כתב לגבי תפילין בסימן כו' ס"ק ג'.
ת. כן.

בהנ"ל מדוע בהלכה לא נזכר מפורש

ש. כמדומה שבהלכה לא נזכר מפורש הדין לגבי זה, מדוע המ"ב לא כתב זאת כמו בתפילין.
ת. היינו הך.

להקנות לקטן את הציצית

ש. ציצית צריך שיהא כסותך ולא של אחרים. האם גם בקטן צריך להקנות לו את הציצית.
ת. כן.

בהנ"ל להקנות לכל בן קטן את הציצית

ש. אם גם לקטן צריך להקנות לו את הציצית כדי שיהא שלו, מה יעשה אבא שזכה לכמה בנים, האם צריך להקנות את הבגד לכל בן באופן פרטי שזה יהא רק שלו.
ת. כן.

ספק, רק הבעיה שלך זה נשאר מחילה. **עצם המחשבה הזאת שבטוח שהאמת איתך – זה כבר חוסר דרך ארץ.**

אז רבנו זכורנו לברכה העיר את זה לאותו תלמיד חכם. וגם רואים את הענווה, את כבוד הבריות, שאחרי שהוא מעיר לו הוא מבקש ממנו מחילה גם, אם הוא נפגע מזה, שימחל לו כי הוא הוא תלמיד חכם.

כל הדברים האלו אין מזורזים אלא למזורזים להתחזק עוד ועוד, שלא ייצא שום מכשול. הגמרא אומרת במסכת שבת, (דף י"ז), שאפילו היה מחלוקת בין הלל לשמאי, משהו בהלכות טהרות. והגמרא אומרת שחלקו הלל ושמאי, ונעצו חרב בבית המדרש ואמרו: "הנכנס יכנס והיוצא אל יצא", כי רצו להימנות לרוב מניין ולפסוק נגד הלל. ואותו היום היה הלל כפוף ויושב לפני שמאי כאחד התלמידים, והיה קשה לישראל כיום שנעשה העגל.

נו, זה ויכוח בלימוד, בתלמוד תורה! קנאות, כל אחד אומר "אני צודק אז אני קנאי להעמיד הדת על תילה". כן זה, ככה זה מתחיל! וכתוב פה: **"והיה קשה הדבר לישראל כיום שנעשה בו העגל"**. ובשולחן ערוך, סימן תקפ"ה, כתב שיש תענית צדיקים בט' באדר. מה קרה בט' באדר? בו נחלקו בית שמאי ובית הלל. כל ויכוח, כל מחלוקת – זה מסוכן.

אז יש פה שתי חלקים: מי שלא צודק והוא הרודף – אז הוא ודאי אומלל ומסכן, וצריך לחזור בתשובה כמה שיותר מהר, רודף. אבל מה שהבעיה היא, שגם הנרדף שמותר לו להתגונן, הוא בבעיה, **כי מותר לו להתגונן רק לפי התורה**. יש שבעה תנאים בהלכות לשון הרע, ואחד מהם – לא להגדיל את העוולה יותר ממה שהיא, ולא להיכשל בכעס, גם אם הכעס צודק. הדברים מאוד מאוד קשים, זה לא קל! **אדם שהוא נרדף, מותר לו להתגונן, אבל הוא לא יכול לעשות מה שהוא רוצה**. על רשע קטן הוא לא יכול להגיד שהוא רשע גדול, יש הלכות. וזה באמת ניסיון ודבר מאוד קשה.

ראיתי גם בהנהגות של התומר דבורה, הוא אומר: גם אלו שעוברים על התורה, להיזהר לא לכעוס עליהם, לא להיכשל בכעס. למה? כי כנראה אחר כך זה מגיע גם למשהו אישי. וככה גם אמר המגיד לבית יוסף.

ולמעשה ראיתי את זה בספר היראה לרבנו יונה. שאומר, שאם משהו מדבר על אבא שלך, אמא שלך, תשתיק אותו ותגיד לו "שקר אתה דובר". אבל לא להכות! צריך, רבנו יונה לומר את זה. לפעמים בשעת כעס, הכעס אמיתי, משהו דיבר על אבי מורי, משהו דיבר על הרב שלי! אז אדם יכול לכעוס ועל ידי זה לתת מכות, אולי לפי ההלכה מגיע להם מכות, אלו שמבזים תלמידי חכמים. רבנו יונה אומר לנו: לא, תגיד שקר אתה דובר, אבל אל תכה. אפילו שמגיע, אפילו שיש על מה לכעוס, יש על מה להקפיד מאוד מאוד. וזה וזה ניסיון קשה, לא להכות.

ממשיך רבנו יונה בספר היראה: וגם למחות באופן שלא יהיה מזה תועלת אלא הוא יוסיף לקנטר – גם זה השתיקה יפה. כמה עבודה קשה יש בדברים האלו. ולמעשה כל בוקר אנו מתפללים בברכות השחר "להנצל מניסיון", זה סוגי ניסיונות. והדברים האלו, אפילו שאותו מעשה נורא, מעשה החמור, האיום והנורא, לכאורה זה רחוק מאיתנו, ברוך השם, **אבל התפקיד שלנו על אבק דאבק, להיזהר שבכלל יהיה מורחק ממנו כאלו דברים. ואז נזכה ש"לכפר לעמך ישראל" יהיה כפרה.**

בעזרת השם שנזכה להיזהר בכבוד רבותינו, בכבוד התורה, בכבוד חברינו, ונזכה תמיד לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, ללמוד וללמד, לשמור ולעשות.

לעורר הלבבות, להתבונן במעשינו, וזהירות בין אדם לחברו, לקיים את הפסוק שכתוב בתהילים פרק ט"ו: "לא עשה לרעהו רעה",

ידוע מה שקרה שבוע שעבר, האסון הנורא בכולל חזון איש. ושמעתי מהגאון רבי מנדל בובין שזה קשור לכולם, "כפר לעמך ישראל", **בעגלה ערופה יש יש דין כפרה דאורייתא לכל עם ישראל**. ומהגמרא ביומא (דף כ"ב), רואים, שאפילו אם נודע מי הכהו, עדיין צריכים כפרה על כולם. אז כולנו חייבים בכפרה. אז חשבתי איזה דבר לעורר, וקצת ראיתי באיגרות דרך אמונה רומז לזה, דבר שיכול לקרות.

זה נראה בהתחלה כמו סיטרא דקדושה, מתכוונים להתווכח לשם שמיים, אבל בסוף זה מתרחק ומגיעים לאהבת הניצוח, וכשיש אהבת הניצוח – אז אפשר להיכשל בהלבנת פנים, ואז אפשר גם להגיד דברים לא אמיתיים, כי אדם מחפש להתנצח. אז מאוד צריך להיזהר בזה בבית המדרש, כמו שראש כולל חזון איש הגאון רבי שאול קרליץ, דיבר על זה – להיזהר בהלבנת פנים שמתווכחים אחד עם השני.

אז ראיתי באיגרות דרך אמונה, באחד המקומות, הוא כותב לשואל: "אני מבין יפה סברת כתי"ר שליט"א, ומחלוקתנו תלויה בשיקול הדעת, ואין שייך להתווכח על זה". אני מבין שהשואל רצה עוד להמשיך להתווכח, צריך לדעת לעצור את הוויכוח. **מחלוקת בשיקול הדעת – זה יגיד ככה וזה יגיד ככה, זה לא ייגמר, עוצרים**. אם יש לך ראייה מגמרא, משנה, ברייתא, מדרש – בסדר. ואם אין ראייה, לא שייך להתווכח על זה, הרי עוצרים. **ויכוחים יכולים לגרום דברים לא טובים.**

עוד הוא כותב באיזה מכתב לאדם שכנראה הנראה היה מרבה להתווכח במכתבים, אז הוא כותב לו גם במכתבים: "גם איני רואה תועלת מרובה בוויכוחים בכתב. לכן אבקש, כשיהיה לכבודו זמן, ייכנס אליי ונעיין ביחד בעניינים, וממילא רווחא שמעתתא."

עוד מכתב כותב באיגרות דרך אמונה על אחד שכתב ספר, ואז הוא משבח את ההערות שלו, מפלפל בחכמה, **"והדברים תלויים בשיקול הדעת"**. הוא רומז לו שלא כל דבריו מוכרחים, תלויים בשיקול הדעת – אפשר לומר כך ואפשר לומר כך. והוא אפילו הוא לא כותב אפילו על מה. למה? כי זה לא יעזור. שזה לא יעזור, אז לא כותבים. כי השיקול הדעת שלי ככה, ושל החבר שלי אחרת.

עוד עורר ראש כולל חזו"א, שאותו אדם שפל עשה את המעשה הנורא, היה מדבר נגד שוכני עפר, גדולי עולם, רחמנא ליצולן. מה זה נוגע לנו? אמר ראש הכולל: **להיזהר יותר בכבוד הקדמונים**. וגם זה ראינו באיגרות דרך אמונה, (והזכרתי את זה פעם), שהוא מעיר לאיזה אדם, לאיזה תלמיד חכם שכותב ספר, והוא כותב על קדמוניו: "וליתא", "ואינו נראה", כל מיני לשונות כאלו, שבטוח שהוא צודק ודבריהם דחויים. אז רבנו זצוק"ל **מעיר לו שלא ככה עושים**. צריך להגיד "לכאורה", "ולולי דבריו הייתי ככה אומר", או כל מיני לשונות של כבוד.

וכבר הזכרתי שהחזון איש באחד האגרות, (רואים את עדינות הנפש של החזון איש). אמר **שבימינו להשיג על הקדמונים, אפילו שהוא מקדים "אחר המחילה", גם זה סרך של עזות מצח, של חוצפה**. למה? כי משמע מזה שכל הבעיה היא לבקש מחילה, אתה כבר בטוח שאתה צודק, אין לך

בעקבות הטרגרדיה הקשה בכולל חזו"א: עורך הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א בחובת החיזוק להזהר לא להלכין פני חבריו ברבים. נביא דברים שכתב רבינו בנושא

הגרי"א דיסקין עורר בעצרת בכולל בתו"ד: 'כפר לעמך ישראל אשר פדית', **כשמוצאים חלל באדמה, שפיכות דמים, זה נוגע עד יציאת מצרים**, אם יציאת מצרים היו במעלה יותר גדולה ובהירות, אז זה לא היה מגיע. מדובר פה בקודש קודשים, העידית של העידית של כלל ישראל, אבל אין גבול לתביעה, אין גבול לזהירות, **אף אחד פה לא חשוד על שפיכות דמים, אבל הז"ל הקדושים גילו לנו, שהלבנת פנים זה נקרא אביזריהו דשפיכות דמים**. אין גבול, אין לנו נביא להגיד דבר מה לעורר, אבל אין גבול כמה אפשר להתחזק בעניין הזה של כבוד הבריות.

נביא דברים מתורת רבינו בנושא, **בארחות חיים לרא"ש כתוב: (ל) אל תלבין פני חברך ברבים (לא) כי העושה כן אין לו חלק לעולם הבא.**

ורבינו בביאורו כותב: (ל) אל תלבין פני חברך ברבים. ב"מ נ"ח ב' במערבא במאי זיהירי טפי באחורוי אפי כו' כל היורדין לגהנם עולין חוץ משלשה כו'

לע"נ מרן ראש הישיבה הגאון רבי מיכל יהודה ב"ר משה דוד ליפקוביץ זצוק"ל, נלב"ע ביום המר וההנמהר כ"ו סיוון תשפ"ו

העתירו בתפילה לרפואת ספרי התורה ששרויים בצער

הגאון המופלג רבי נחום בן פייגא בלומא שינין שליט"א
המתמיד מרן הגאון האדיר רבי חיים בן רעשא רייזל ברמן שליט"א. אחיין רבינו, הגאון הצדיק רבי דב הכהן בן שושנה קוק שליט"א

ברכת מזל טוב שלוחה להגאון רבי יצחק איכנשטיין שליט"א ראש כולל משמרת איתמר באופקים ומרביני המכון על הולדת נכדו, בן לבנו הרב שמשון